

Orgaan van de „Vereniging Vrienden van de Zaanse Schans”

Redactie: Parkstraat 44, Zaandam

Administratie: Jan Bestevaerstraat 2, Koog aan de Zaan

Verschijnt 3-maandelijks

December 1970 No. 36

BELANGRIJKE PLANNEN

Toen in maart 1969 de reis van de heren Metselaar en Breeuwer naar Williamsburg werd besproken, betrof het vooral het karakter van de Zaanse Schans: is de Schans alleen bedoeld als cultuur-historisch monument voor fijnproevers of als toeristische trekpleister?

Ongeveer 15 jaar geleden kregen de plannen voor de stichting van een Zaanse buurtje vastere vorm; men was het er over eens dat het tot stand moest komen als een monument van de Zaanse houtbouw zonder meer. Aan grotere belangstelling werd wel gedacht, maar meer in de vorm van geldelijke bijdragen en niet van toeristen-stromen.

Het buurtje, thans geheten de Zaanse Schans, is nu voor het grootste gedeelte gereed gekomen en wel volkomen historisch verantwoord. Maar nu heeft de stroom toeristen, die men bij honderdduizenden per jaar kan tellen, het Stichtingsbestuur verrast. Zó verrast, dat met handhaving van het cultuur-historisch gegeven, toch aan déze kant van de belangstelling iets gedaan moest worden.

Veel meer moest tegemoet worden gekomen aan de wens om huizen te kunnen bezichtigen. Weliswaar is er gelegenheid tot bezoek aan de kruidenierswinkel en aan de antiquiteitenwinkel alsook aan de molen „de Zoeker”, maar het wordt niet voldoende geacht.

Rest nog de opname-mogelijkheid van het restaurant „De Walvis” en het tweeslachtig karakter van deze eetgelegenheid; doordat er vaak van overbelasting sprake is, zijn er nog al eens teleurgestelden.

Het Stichtingsbestuur heeft zich reeds lang hierover beraden en de plannen hebben al vaste vorm gekregen: er zal ten oosten van de Schans, vlakbij het St. Michael-college een houten boerderij gebouwd worden, geheel naar het voorbeeld van de gesloopte boerderij De Schans te Wormer. Onderdelen, tekeningen en foto's zijn aanwezig.

In deze boerderij zal een tweede restaurant gevestigd worden en erbij zullen twee houten pakhuizen uit Westzaan gebouwd worden, waarvan er al één in onderdelen in de loods ligt opgeslagen. In de pakhuizen zullen bezienswaardigheden, betrekking hebbende op de Zaanstreek, b.v. diorama's, opgezette weidevogels, kunnen worden tentoongesteld. Ook dit zal een middel zijn om de toerist iets te bieden.

Een parkeerterrein met grotere mogelijkheden zal het geheel vervolmaken. Hier komt dus de grootste toeristenstroom en van hieruit kan men, als men uitgekeken is, naar de Schans wandelen. Want vanuit dit miniatuur-buurtje zal men via wandelpaden door het weiland, naar de Schans kunnen gaan.

Het zijn dus belangrijke plannen, die zeker ertoe zullen bijdragen om het vaak overstelpend aantal belangstellenden te kunnen opvangen. De Stichting, in het leven geroepen door acht Zaangemeenten, zal ook dit alles moeten financieren en verdient dus alle steun.

JAARVERSLAG 1969 / 1970

Dit jaar was er een van belangrijke bestuurswijzigingen. Bij het begin van dit verenigingsjaar was in de vacature, ontstaan door het bedanken van de heer G. C. Huig, nog niet voorzien, daarna bedankte als bestuurslid de heer T. Neuhaus wegens andere drukke werkzaamheden. Op voorstel van het bestuur werd op de jaarvergadering van 3 november 1969 in deze vacatures voorzien, door de benoeming van de heren P. T. Smit en J. Vercouteren. In diezelfde vergadering werden bij acclamatie herkozen de aftredende heren:

D. de Boer
J. Kaal en
A. Voorbergen.

Deze laatste moest 31 juli j.l. zijn werk als secretaris beëindigen wegens zijn benoeming aan het voorlichtingsbureau van de gemeente Arnhem. Er is dus weer een vacature waarin op de jaarvergadering moet worden voorzien. Het bestuur zal op deze vergadering voorstellen de heer R. de Hoog van Koog aan de Zaan.

Bij het groeiende ledental, worden zowel aan de penningmeester als aan de secretaris zwaardere eisen gesteld. Wij verheugen ons iemand te hebben gevonden, die deze taak weer op zich wil nemen.

De contributie-inning baart zorgen. Van de oprichting af aan heeft onze vereniging er naar gestreefd, dat de leden uit zichzelf gireren, dit blijkt voor velen een moeilijke opgave te zijn. Ook dit jaar moesten weer extra veel herinneringsbrieven worden verzonden.

De puzzelverkoop verloopt tot tevredenheid. De voorraad is dusdanig dat het bestuur zich beraadt over de uitgave van een nieuw winst-object. Een bepaalde keuze is nog niet gemaakt.

Het orgaan Anno 1961, kon weer regelmatig verschijnen vooral dank zij de hulp van Drukkerij Huig.

Op zaterdagmiddag 15 augustus waren er in het kader van de Jumelage allerlei evenementen op de Schans (oude ambachten, handspuitdemonstraties enz. Onze vereniging had daar een eigen stand, waarbij dames in Zaanse costume assisteerden. Veel nieuwe leden zijn daar gewonnen en veel materiaal o.a. puzzels, verkocht.

De actie „op naar de 1000 leden”, kwam nog niet voldoende op gang. De streefdatum 1 oktober 1971 komt in zicht, er ontbreken nog 130 leden. Het bestuur zal met voorstellen komen om deze zaak de komende maanden met kracht aan te vatten.

Speciaal voor deze zaak roepen wij de medewerking van onze leden in.

VERENIGING „VRIENDEN VAN DE ZAAANSE SCHANS”

FINANCIËEL OVERZICHT PER 2 OKTOBER 1970.

Uitgebracht in de Jaarvergadering te Zaandam op 20 oktober 1970.

Ontvangsten:

Saldo per 31 oktober 1969	f 14.921.35
Ontvangen contributie in 1969 giro	f 1.516.—
„ „ „ 1970 „	3.063.— „ 4.579.—
„ „ „ 1969 bank	f 20.—
„ „ „ 1970 „ „	90.— „ 110.—
Giften	„ 800.—
Leden voor het leven	„ 1.400.—
Mappen, herdrukken orgaan, enz.	„ 566.30
Puzzels	„ 3.041.65
Boekjes Zaanse Schans (Meyer Pers)	„ 29.—
Rente Nutspaarbank	„ 189.92
Tottal	<u>f 25.637.22</u>

Uitgaven:

Afdracht 1969 a/d Stichting	f 15.000.—
Onkosten Houtdag	„ 12.33
Advertentiekosten puzzels	„ 12.48
Boekjes Zaanse Schans (Meyer Pers)	„ 26.—
Onkosten secretariaat en porto verzending orgaan	„ 306.05
N.V. Aspa (Fotocopieën orgaan)	„ 122.75
Drukkosten orgaan C. Huig N.V. (cliché's)	„ 162.40
Saldo per 20 oktober:	
Postgiro	f 1.120.63
Spaarbank	„ 8.874.58
	„ 9.995.21
Totaal	<u>f 25.637.22</u>

GEVEN IS GOEDKOPER DAN U DENKT

Zoals de lezers bekend zal zijn, laat de wet toe om bij de aangifte voor de Inkomstenbelasting ieder jaar bepaalde bedragen in aftrek te brengen. Bijzondere lasten, als de kosten van ziekte, tandarts, een nieuwe bril e.d., maar ook giften aan kerkelijke, charitatieve, culturele, wetenschappelijke en in het algemeen belang werkzaam zijnde instellingen komen daarvoor in aanmerking. Voorwaarde bij deze laatsten is slechts, dat schenkingen in een zelfde kalender-

jaar gedaan tezamen 1% van het zgn. onzuiver inkomen, na aftrek van persoonlijke verplichtingen, te boven gaan en minstens f 120,— bedragen.

Nu is de Vereniging Vrienden van de Zaanse Schans sinds kort als een dergelijke instelling erkend en daarmee ligt onze conclusie voor de hand. Maar wie dit jaar nog, door een gift aan onze vereniging of door een verhoging van zijn contributie, van de medewerking van de fiscus wil pro-

fiteren moet zich wel haasten. Het jaar spoedt ten einde en de schenking dient nog vóór die tijd plaats te vinden. Wat men op deze wijze kan bereiken toont het volgende voorbeeld aan. Stel dat u in 1970 tot dusver aan instellingen als hierboven bedoeld in totaal *f* 175,— hebt bijgedragen en dat de top van uw inkomen met 40% is belast – en hoevelen komen daar niet ver boven uit – dan kunt u, door nu direct nog *f* 100,— voor de Zaanse Schans daaraan toe te voegen,

een beroep op art. 47 van de Wet op de Inkomstenbelasting doen. Hierdoor verkrijgt u een belastingvermindering van *f* 110,—, zodat de schenking u in het geheel niets kost. Integendeel, zij levert u nog een voordeel van *f* 10,— op. En hoe hoger de top van uw inkomen is belast, hoe groter dit voordeel.

Wie op het einde van het jaar nog een goede daad wil verrichten, kent nu de weg.

MAP ORNAMENTIEK HOUTBOUW

Door drukkerij Knijnenberg N.V. te Krommenie is een stevige map uitgegeven met 13 prachtige kleurenfoto's, formaat 32 x 32 cm. Behalve nevenstaande afbeelding betreffen ze o.m. detail van een ingangsomlijsting en snijraam (bovenlicht); detail gesneden relief in Lodewijk XVI stijl, ondervenster in voorschot (handel en koopvaardij) enz. enz. Door een gunstige beslissing kunnen bij onze vereniging ook bestellingen gedaan worden tegen dezelfde verkoopprijs, zoals die na 1 december geldt n.l. *f* 11,50. De winst komt dan geheel ten bate van onze verenigingskas. Bestellingen aan de heer B. Ijskes, Zaanse Schans, Zonnewijzerspad 6, Zaandam, liefst per postgiro. Zijn Nr.: 626379. Bij verzending p.p. *f* 12,10. Afgehaald, ook op Parkstraat 44 à *f* 11,50.

DE JAARVERGADERING VAN 20 OKTOBER

Een goed gevulde zaal; behalve uit de Zaanstreek, leden o.m. uit de Rijk, Heilo, Hilversum en Den Haag, een gezellige sfeer, kenmerkte deze bijeenkomst.

Naast opwekkende geluiden moest de voorzitter toch ook minder gelukkige doen horen. De opwekkende waren: de regelmatige voortgang van de bouw van de Schans, Rozengracht 1 (Zaandam) zo goed als gereed, Hazepad 11 (Zaandijk), begin met restauratie; Noorderhuis en d'Mol (Zaandijk), gedeeltelijk reeds overgevaaren.

Verder over Firma's die bij de opening van nicuwe zaken onze vereniging financieel steunden (C & A Brenninkmeyer en Vroom en Dreesman).

Minder gelukkig: de langzame binnenkomst van de contributies. Van de oprichting af heeft het bestuur aandrongen op zelf gireren. In het bijzonder dit jaar kwam de contributie veel te langzaam binnen en dat ondanks aanschrijving van betrokkenen. Hierdoor is in 1970 plm. *f* 5000,— minder ontvangen (1969 *f* 9600,—; 1970 *f* 4600). In dit opzicht deed de voorzitter een krachtig beroep op de leden.

De jaarverslagen van penningmeester en secretaris gaven aanleiding tot allerlei opmerkingen, waarop in dit orgaan in berichten en artikeltjes nader wordt ingegaan.

Eenstemmig was de vergadering over de herverkiezing van de bestuursleden P. T. Smit en J. Vercouteren en over de benoeming van de heer R. de Hoog uit Koog a/d Zaan, in de plaats van de heer A. Voorbergen, die naar Arnhem afreisde.

Boeken en kas van de Penningmeester werden accoord bevonden.

Voor de actie „op naar de 1000 leden” gaven zich vier leden op.

De pauze was erg gezellig. Tegelijkertijd zette de heer S. de Jong van monumentenzorg zijn attributen klaar voor zijn lezing (met dia's) over „Houten Huizen in Noord Holland”.

Na in het kort huizen in Europa en overig Nederland behandeld te hebben, kwam hij al gauw tot onze provincie, daarbij speciaal belichtend de ontwikkelingen en versoberingen van het skelet.

De fraaie dia's, waarlijk niet alleen van de Zaanstreek, werkten zeer verhelderend en ondersteunden het betoog. Na een belangwekkende bespreking kon de voorzitter dan ook de heer de Jong van harte de dank van de vergadering betuigen.

OP NAAR DE 1000 LEDEN!

Van april 1969 af schrijven wij al over ons streven om in 1971 als onze vereniging 10 jaar bestaat, 1000 leden te hebben. Wij beginnen nu al aardig in de richting te komen; met het aantal van 31 nieuwe leden zijn wij de 900 bijna gepasseerd.

GOED JAARS ENDJES

Voorheen bouwde men, als men een goed jaar in zaken had weer een eind aan de (houten) woning.

Zulke een verlengstuk noemde men een „Goedjaarsend”.

* Hazepad 11 (Zaandijk)

Na onze noodkreet in het nr. van oktober 1969 is er dusdanig schot in de zaak gekomen, dat inmiddels het huis met behulp van kraanwagens is verplaatst en nu staat aan het einde van het Zeilemakerspad.

De Fa Offenbergh zal de verdere afwerking verzorgen. Hazepad 11 gaat deze winter onder zeil, d.w.z. om door te kunnen werken komt er een tent van gewapend plastic omheen.

* Bakkerij museum

Omdat Hazepad 11 oorspronkelijk een roggebroodbakkerij geweest is, bestaan er plannen om er een bakkerij-museum in te vestigen. De heer G. Dekker, oud firmant van „De Zeeuw”, vertelde er iets van op de Jaarvergadering. Hij is al druk bezig met het verzamelen van alles wat op de oude bakkerijen betrekking heeft.

* Czaar Peterhuisje

Na het vertrek van de huisbewaarder de heer W. J. Schol, die thans 78 jaar is, was er sprake van sluiting van het Czaar Peterhuisje of overbrenging naar Openlucht Museum of Zaanse Schans. Maar het is niet zover gekomen. Er is nu een financiële regeling tot stand gekomen tussen de Gemeente Zaandam en de Rijksoverheid, waardoor het huisje aan het Krimp kan blijven, met een nieuwe ombouw.

* Rozengracht No. 1 (Zaandam)

Is thans geheel gereedgekomen. Er zal een zeefdrukkerij in gevestigd worden, welke voor het publiek te bezichtigen zal zijn. In het winkeltje zal men afdrukken kunnen kopen. Het echtpaar de Graaff zal het Luchthuis aan de Zaan als woonhuis betrekken. Tussen dit woongedeelte en de winkel ligt de werkplaats. Als dit nummer van het orgaan verschijnt, heeft de opening reeds plaats gehad.

* Het Noorderhuis en d'Mol (Zaandijk)

Niettegenstaande vele bezwaren, o.a. ruw weer, is het omvangrijke werk: de overbrenging te water van deze twee huizen plus twee bijgebouwen, tot stand gekomen.

Het transportbedrijf Joh. Schol, dat reeds zoveel staaltjes van vakkundigheid heeft geleverd, heeft ook dit werk voortreffelijk gedaan.

Het is begrijpelijk, dat reeds het plaatsen op dekschuiten een moeilijk karwei is. Het plaatsen alsook later het overvaren moest enige malen wegens weersomstandigheden worden uitgesteld.

Maar op woensdag 7 oktober 8 uur 's morgens kon het eerste begin worden gemaakt: het Noorderhuis werd, staande op een aantal dekschuiten overgevaren en ongeveer een week later van de dekschuiten boven zijn nieuwe fundering getrokken.

Hetzelfde gebeurde met „d'Mol”, dat deel werd op 30 oktober overgevaren en op 2 november op de wal getrokken.

Ook de bijgebouwen kwamen op dezelfde manier op hun nieuwe terrein.

* Voorlichting over de Kalverpolder

Er is in oktober een krant uitgegeven door Voorlichting Zaanstreek. Onder het hoofd „In grote trekken” schrijft men over de woongebieden en wijst daarvoor aan, Koog a/d Zaan, Guisveld, Noord-Oostzaan, Nauerna, Wormer en Krommenie en herinnert daarbij aan het besluit van de Kroon, waarbij bepaald wordt dat de Kalverpolder niet bebouwd mag worden.

In de rubriek „Zuinig met de natuur” lezen wij:

„Aan de oostzijde van de Zaan zullen natuurgebieden moeten worden **gehandhaafd**. Het gaat hier om het Ilperveld, Oostzanerveld, **KALVERPOLDER EN OMGEVING** en Wormer- en Jisperveld. Daarmee wordt het grootste deel van het totale Zaanse natuurgebied behouden.”

BERICHTEN

BESTUURSBENOEMINGEN

Het bestuur verkoos uit zijn midden tot 2e voorzitter de heer P. T. Smit; tot secretaris de heer R. de Hoog en tot tweede secretaris de heer B. Ijskes.

Het secretariaat is dus thans gevestigd op het adres Jan Bestevaerstraat 2, Koog aan de Zaan.

TOEZENDING VAN ONS ORGAAN

Mocht U dit jaar lid zijn geworden en nog geen Anno 1961 hebben ontvangen, of als U een nummer mist, hetzij dat van maart, juni of september, dan is dit te wijten aan allerlei omstandigheden verband houdend met de verandering van het secretariaat. Gaarne even een berichtje naar Koog a/d Zaan.

ADRESWIJZIGING

Geeft U toch alstublieft bij adreswijziging bericht aan de secretaris! Er komen nog altijd te veel krantjes als onbestelbaar terug.

ADRESSEERMACHINE

Het bestuur kon kort nadat wij ons bericht geplaatst hadden, zeer voordelig een tweede hands kopen.

KERSTKAARTEN (in envelop)

Neen niet voor Kerstmis 1970. Maar eventueel voor 1971. Het bestuur overweegt de uitgave van zulke kaarten met winterafbeelding van de Schans en wil er gaarne van op de hoogte zijn of en hoeveel belangstelling hiervoor bestaat. Laat eens iets van U horen. De bedoeling is afname bij 10 tegelijk. Prijs 60 à 80 cent per stuk.

Vereniging „Vrienden van de Zaanse Schans”

Goedgekeurd bij K.B. van 16 augustus 1967

Secretariaat: R. de Hoog, Jan Bestevaerstraat 2,

Koog a/d Zaan

Penningmeester: D. de Boer Ezn.,

Evertsenstraat 1, Wormerveer

Postgiro 742899 ten name van:

Penningmeester Ver. Vrienden van de Zaanse Schans, Wormerveer